

Öğretmenlerin Mesleki Gelişimine İlişkin Milli Eğitim Şurası Kararlarının İncelenmesi*

An Investigation of Decisions of National Education Council on Teachers' Professional Development

Mehmet EROĞLU**, Ramazan ÖZBEK***, Cem ŞENOL****

Öz

Araştırmanın amacı, 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişim ile ilgili olarak alınan kararları incelemektir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırmanın evrenini, 1939-2014 yılları arasında yapılmış olan Türk Milli Eğitim Şura kararları oluşturmaktadır. Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak yazılı doküman incelemesi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan yazılı dokümanlar, 1939-2014 yılları arasında yapılmış olan 19 Milli Eğitim Şurasının rapor içerikleridir. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Bu çalışmada, 9 şurada mesleki gelişime ilişkin kararların alındığı, özellikle son iki şurada bu kararların yoğunlaştığı görülmektedir. Mesleki gelişime ilişkin kararların alındığı ilk şura 9. şuradır. Bunun yanında 11., 18. ve 19. şuralarda mesleki gelişim üzerinde durulmuştur. Mesleki gelişime ilişkin kararlar incelendiğinde hizmetiçi eğitim, mesleki gelişim fırsatlarının sağlanması, mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulması, kariyer geliştirme ve ödüllendirme ve kurumlar arası işbirliği temalarının öne çıktığı belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre, mesleki gelişimin eğitim sistemi için önemini fark edildiği ve bunların kararlara yansıtıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Mesleki gelişim, milli eğitim şuraları, hizmetiçi eğitim

Abstract

The aim of this research is to study the decisions taken by National Education Council (NEC) regarding professional development between the years 1939-2014. Document analysis was used as the data collection method in this study and descriptive analysis was used for the qualitative analysis of the gathered data. The findings showed that decisions on professional development were taken in nine NECs. Decisions about professional development were taken more during the last two NECs. The 9th NEC is the first council gathering whereby decisions on professional development were taken. The 11th, 18th and 19th NEC focused on professional development as well. It was found that in-service training, providing professional development opportunities, creation of a professional development model, career development and rewarding, inter-agency cooperation were the major themes in the decisions taken. It was also found that the importance of professional development for education systems was realized and thus the frequency of decisions on professional development increased in the NEC meetings.

Key words: Professional development, national education council, in-service training.

Gönderilme Tarihi 06.06.2016

Kabul Tarihi 30.11.2016

* Bu çalışma 22-24 Ekim 2015 tarihinde düzenlenen 3. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresinde sözlü bildirisi olarak sunulmuştur.

**Araştırma Görevlisi, Fırat University, Elazığ, Turkey; mehmeteroğlu@firat.edu.tr

***Yardımcı Doçent Doktor., İnönü University, Elazığ, Turkey; ramazan.ozbek@inonu.edu.tr

****Öğretim Görevlisi, Dicle University, Diyarbakir, Turkey; cem-senol@hotmail.com

Giriş

Eğitim sisteminin insan gücü kaynağını oluşturan öğretmenler, öğretmenlik mesleğini gerçekleştirmede ve değişen toplumsal gereksinimler doğrultusunda bireyler yetiştirmede önemli rol ve sorumluluklara sahiptirler (Odabaşı ve Kabakçı, 2007). Bu açıdan bakıldığında eğitim sisteminin başarısı ve dolayısıyla öğrencilerin kaliteli yetişmesi öğretmenlerin kalitesine bağlıdır (Semerci, 2003; Yaylacı, 2013). Başarılı okul gelişimi de ancak başarılı öğretmen gelişimine bağlıdır (Day, 2002; Güven, 2005). Öğretmen gelişimi ise ancak mesleki gelişimle mümkün olabilmektedir. Bilgi, beceri, yetenek ve meslekte öğrenmek için gerekli koşullar olarak tanımlanabilen mesleki gelişim kavramı son yıllarda eğitimin geliştirilmesi çalışmalarında en önemli faktör olmuştur (Seferoğlu, 2001). Eğitim sisteminde öğrenci öğrenmesini etkileyen onlarca değişken içerisinde öğretmenin kalitesinin bu denli önemli olduğu düşünüldüğünde, öğretmenlerin mesleki gelişiminin sağlanması için eğitim sistemi içerisinde bazı düzenlemeler ve uygulamaların yapılması gerekmektedir.

Türkiye’de öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin uygulamalara bakıldığında amaçlanan gelişimin sağlanmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki gelişimi 1960 yılından bu yana merkezi olarak yönetilmekte ve 1982’den beri Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı, yerel olarak ise valilikler tarafından yürütülmektedir (Bümen ve diğ., 2012). Bu faaliyetler daha çok seminerler şeklinde yapılmaktadır. Ancak son yıllarda mesleki gelişim bağlamında farklı uygulamaların da ortaya çıktığı görülmektedir. Bu uygulamalar bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimini desteklemek ve onlara eğitim olanakları sunmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından yeni bir yaklaşım olarak nitelendirilen Okul Temelli Mesleki Gelişim Modeli (OTMG) geliştirilmiştir (MEB, 2007). Bu uygulamadan önce öğretmenlerin mesleki gelişim etkinlikleri genellikle hizmetiçi eğitim etkinlikleri yoluyla yürütülmekteydi (Yüksel ve Adıgüzel, 2012). Bu yaklaşımla öğretmenlerin mesleki gelişiminin daha etkili bir şekilde desteklenmesi amaçlanmıştır. Bunun dışında Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı üniversitelerle, sivil toplum örgütleriyle, özel öğretim kurumları ve sanayiyle işbirliği kurmakta ve 2006 yılından beri elektronik ortamda etkinlik yürütmeye çalışmaktadır (Bümen ve diğ., 2012). Son dönemde yapılan bu çalışmalar göz önüne alındığında Türkiye’de öğretmenlerin mesleki gelişimine yönelik uygulamaların son yıllarda çeşitlendiği ve yoğunlaştığı görülmektedir.

Türkiye’de eğitim sistemine ilişkin düzenlemeler Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılmaktadır. Eğitimin karmaşık ve çok yönlü yapısı içerisinde eğitimle ilgili kararların alınmasında Milli Eğitim Şurasına başvurulmaktadır. Milli Eğitim Şurası eğitim-öğretim ile ilgili konuları incelemek, kararlar almakla görevli olan Milli Eğitim Bakanlığı’nın en yüksek danışma kurulusudur (MEB, 2011). Milli Eğitim Bakanlığı’nın düzenleme hizmetini yürüten “Heyet-i İlmîyelerin görevini yapmak üzere, 22.06. 1933 tarihinde 2287 sayılı kanunla yürürlüğe giren Milli Eğitim Şuralarının ilki 1939 yılında toplanmıştır (Gürkan ve Gökçe, 1999). 1939 yılından günümüze kadar on dokuz kez toplanan şuralarda eğitim sistemimiz değişik boyutlarıyla ele alınmıştır. Yaşanan sorunlar irdelenmiş, sorunların çözümüne yönelik öneriler dile getirilmiş, çeşitli kararlar alınmış, alınan kararlar ve benimsenen ilkeler daha sonraki eğitim çalışmalarının birer yönlendiricisi olmuştur (Kolaç, 2008; Deniz, 2001). Milli Eğitim Şurası, yasal dayanağı 1933’te hazırlanan ve 1939’dan bu yana uygulanan köklü bir gelenek olmasına rağmen geçmişten bugüne belirli aksaklıklarla gerçekleşmektedir. 1933 tarihli yönetmeliğe göre şuranın her üç yılda bir toplanması, 1995’te çıkarılan yönetmeliğe göre ise dört yılda bir toplanması gerekirken; bu takvime her zaman sadık kalınmamıştır. Şura, 2006’dan bu yana ise dört yılda bir toplanmaktadır (Eğitim Reformu Girişimi, 2014). Ancak uzun süre şuraların yapılmadığı dönemler de olmuştur.

Millî Eğitim Şuraları, Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri ile bilim adamları, eğitimciler ve eğitimle ilgili diğer kuruluşların temsilcilerinin katıldığı ve Türk Millî Eğitimi’nin çeşitli sorunlarının ele alınıp tartışıldığı ve çözüm önerilerinin hazırlandığı geniş tabanlı ve bilimsel niteliği bulunan toplantılardır (Aydın, 2009). Millî Eğitim Şuraları, Türk Eğitim Sisteminin oluşturulması, geliştirilmesi ve eğitimle ilgili sorunların ele alınıp çözümlerin üretilmesi bakımından çok önemli bir yere sahiptir (Aydın, 2009). Çünkü geniş ve çeşitli katılımcı gruplarından oluşmaktadır. Bu nedenle mevcut

sorunların ve politikaların enine boyuna tartışılması ve farklı bakış açılarının ortaya konulmasına imkan tanımaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde Milli Eğitim Şuralarının, Türkiye'nin eğitim sorunlarının çözümünde ve eğitim sisteminin iyileştirilmesinde önemli kararlar almış olduğu görülmektedir. Ancak bu kararların zamanında hayata geçirilmediği tespit edilmiştir (Deniz, 2001). Bunun yanında şuralarda eğitim politikalarına ilişkin mevcut zorluklara, aksaklıklara ilişkin kanıt temelli ve katılımcı yaklaşımın yeterince işlemediği de bilinmektedir (Eğitim Reformu Girişimi, 2015). Ancak bu duruma rağmen Milli Eğitim Şuralarının eğitim sistemini etkilediği ve yönlendirdiği de yadsınamaz bir gerçektir (Kolaç, 2008; Deniz, 2001).

Milli Eğitim Şuralarının eğitim sistemi ve uygulamaları üzerinde önemli etkileri olmasına rağmen, Milli eğitim şuralarına ilişkin alanyazın incelendiğinde araştırma sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmaların konuları incelendiğinde, Milli Eğitim Şuralarının tarihçesi ve eğitim politikalarına etkisi (Deniz, 2001), rehberlik ve psikolojik danışma (Doğan, 1990; Yüksel-Şahin, 2012), okulöncesi eğitim (Altay ve diğ., 2011), teknoloji politikalarının incelenmesi (Dağhan ve diğ., 2011), öğretmen sorunları (Aydın, 2009) na ilişkin Milli Eğitim Şuralarının incelendiği belirlenmiştir. Öğretmenlerle ilgili sadece öğretmen sorunlarına ilişkin bir çalışmanın olduğu görülmektedir. Öğretmen sorunları başlığı altında da daha çok öğretmen yetiştirmeye ilişkin kararların yoğunlaştığı belirlenmiştir (Aydın, 2009). İlgili alanyazında öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin şura kararlarını değerlendiren bir çalışmaya rastlanmamıştır. Eğitimde niteliğin artırılmasında temel taşlardan biri olduğu düşünülen mesleki gelişime ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı'nın en yüksek danışma kurulu olan Milli Eğitim Şuralarında alınan kararların incelenmesinin mevcut durumun ve gelişmelerin ortaya konması bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu çalışmada eğitimin niteliği üzerinde etkili olduğu düşünülen öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin 1939-2014 yılları arasında yapılmış olan Türk Milli Eğitim Şuralarında alınmış olan kararların bir değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılmış olan bu araştırma, mesleki gelişimin Türk Milli Eğitim Şuralarında nasıl ve ne kadar yer aldığını göstermesi, alınan kararların ortaya konulması ve konuya verilen öneme ilişkin bakış açıları oluşturabilmesi için önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişim ile ilgili olarak alınan kararları belirlemek ve değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişimin gündeme getirildiği şuralar hangileridir?
2. 1939-2014 yılları arasında toplanan Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişim ile ilgili olarak alınan kararlar hangi temalar altında yer almıştır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada elde edilen verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman incelemesi araştırması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, 1939-2014 yılları arasında yapılmış olan Türk Milli Eğitim Şura kararları oluşturmaktadır. Araştırmada, çalışma grubunun tamamına ulaşıldığından örneklem alma yoluna gidilmemiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama yöntemi olarak yazılı doküman incelemesi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak da yazılı dokümanlardan yararlanılmıştır. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bunun

yanında dokümanlar bazı özel durumlarda, verinin en iyi kaynağı olmasa da gözlem ve görüşmeden daha iyidir. Birçok dokümana ulaşım kolay ve ucuzdur ve istenilen bilgiyi taşımaktadır (Merriam, 2014). Doküman incelemesi, bir araştırma problemi hakkında geniş bir zaman dilimine dayalı analizi olanaklı kılar (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada kullanılan yazılı dokümanlar, 1939-2014 yılları arasında yapılmış olan 19 Milli Eğitim Şurasının rapor içerikleridir (MEB, 2014).

Verilerin Analizi

Veri toplama yöntemi olarak yazılı doküman incelemesi kullanılmış ve elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Betimsel analiz dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Bunlar; betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması ve bulguların yorumlanmasıdır. Çalışmada öncelikle mesleki gelişim için araştırmacılar tarafından mesleki gelişimin ne olduğuna ilişkin ortak kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Daha sonra kategoriler ve temalar bu kavramsal çerçeveye göre oluşturulmuştur. Temalandırma işlemi yapılırken sürekli karşılaştırma analizi yöntemi kullanılmıştır. Ortak temaların tespiti amacıyla iki araştırmacının temalandırma işlemi, sürekli karşılaştırılmıştır (Creswell, 2007). Araştırmada güvenilirliği sağlamak amacıyla ilgili temanın altında şura kararları verilmiştir. Temalandırma işleminden sonra elde edilen veriler, nicelleştirilerek frekans dağılımı şeklinde verilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde mesleki gelişimin ele alındığı şuralar ve mesleki gelişimin şuralarda hangi temalar altında ele alındığına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmektedir.

1. Mesleki Gelişimin Ele Alındığı Şuralar

Mesleki gelişimin hangi şuralarda ele alındığına ilişkin analiz sonuçları Tablo 1 'de görülmektedir.

Tablo 1

Mesleki Gelişimin Ele Alındığı Şuralar

Şuralar	f
9, 10,11,14,15, 16,17,18,19	9

Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişime ilişkin kararlar incelendiğinde 9 şurada kararların alındığı belirlenmiştir. Mesleki gelişime ilişkin kararların alındığı ilk şura 9. şuradır. 9., 10, 11., 14., 15., 16., 17., 18., 19. şuralarda öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin kararlar yer almaktadır. Bunun yanında 11., 18. ve 19. şuralarda mesleki gelişim üzerinde daha ayrıntılı durulmuştur. Özellikle son iki şurada (18. ve 19.) mesleki gelişim başlığı altında kararlar yer almaktadır. Bu bağlamda son yıllarda yapılan şuralarda mesleki gelişime ilişkin kararların daha yoğun bir şekilde şura kararlarında yer aldığı görülmektedir.

2. Mesleki Gelişimle İlişkili Şura Kararlarının Tematik Dağılımı

Mesleki gelişimle ilgili Milli Eğitim Şuralarında alınan kararların temalara göre dağılımı Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2

Mesleki Gelişim Temalarının Dağılımı

Tema	Şura	f
Hizmetiçi eğitim	9, 10,11, 14,15,16,18, 19	8
Mesleki gelişim fırsatlarının sağlanması	11, 14,15, 16, 17,17,18, 19	8
Kariyer geliştirme ve ödüllendirme	11, 14,18,19	4
Kurumlar arası işbirliği	11, 14,16,17	4
Mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulması	18, 18, 19, 19	4
Başarılı örneklerin dijital ortamda paylaşılması	19	1

Milli Eğitim Şuralarında mesleki gelişime ilişkin kararlar hizmetiçi eğitim uygulamaları (f=8), mesleki gelişim fırsatlarının sağlanması (f=8), kariyer geliştirme ve ödüllendirme (f=4), kurumlar arası işbirliği (f=4), mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulması (f=4), başarılı örneklerin dijital ortamda paylaşılması (f=1) temaları altında toplanmıştır.

Hizmetiçi Eğitim Uygulamaları şuralarda en çok vurgulanan (f=8) temalardan biridir. Bu tema altında hizmetiçi eğitime süreklilik kazandırılması, hizmetiçi eğitim merkezlerinin oluşturulması, hizmetiçi eğitimle şura kararlarının uygulanması, hizmetiçi eğitimin kapasitesinin ve imkanlarının artırılması, hizmetiçi eğitimin il düzeyinde yapılması, uzaktan hizmetiçi eğitim uygulamalarının yapılması noktaları vurgulanmıştır. Hizmetiçi eğitime ilişkin bazı kararlar şu şekildedir:

“Şura kararları üzerine, öğretmen yetiştiren yüksek dereceli eğitim kurumlarımızın yönetici ve öğretmenleri için seminerler düzenlenecektir.”(9. Şura)

“Yönetici ve öğretmenler, yöneltme fonksiyonlarını yerine getirebilmeleri için, hizmet öncesinde ve hizmetleri esnasında yönlendirilme konusunda yetiştirileceklerdir.”(14. Şura)

“Hizmetiçi eğitim faaliyetlerini sürdürmek ::?ere yedi bölgede hizmetiçi eğitim enstitüleri, illerde hizmetiçi eğitim merkezleri, ilçelerde hizmetiçi eğitim şubeleri oluşturulmalı, gerekli eğitim araçları ve gereçleriyle donatılmalı ve bu faaliyetleri sürdürecektir formatör öğretmenler yetiştirilmelidir. Bu birimlerde faaliyetler yıl boyunca sürdürülmelidir.”(16.Şura)

“Öğretmenlerin değişen ve gelişen bilgi teknolojilerini takip edebilmeleri için gerekli tedbirler alınmalı, ihtiyaç analizine dayalı olarak il/ilçe/okul bazında hizmetiçi eğitim etkinlikleri düzenlenmeli, ayrıca birleştirilmiş sınıf okutacak öğretmenlerin “birleştirilmiş sınıf öğretimi ve yönetimi” konusunda hizmetiçi eğitim almaları sağlanmalıdır.”(18. Şura)

Mesleki gelişim fırsatlarının sağlanması (f=8) üzerinde önemle durulan temalardan biridir. Bu tema altında öğretmenlere yönelik mesleki gelişim programlarının açılması, sürekli eğitim fırsatlarının sunulması, yabancı dil öğrenmenin sağlanması, mesleki yayınların yapılması ve öğretmenlere ulaştırılması, uzaktan eğitim uygulamalarının yapılması noktaları vurgulanmıştır. Mesleki gelişim fırsatlarının sağlanmasına ilişkin bazı kararlar şu şekildedir:

“Öğretmenler için onların mesleki niteliklerini ve genel kültürlerini artıracak her çeşit kitaplar (öğretmen kılavuz kitapları, mesleki konulardaki kitaplar ve diğerleri) hazırlatılmalı veya satın alınmalı; bunların öğretmenlere parasız verilmesi; bazı temel kitapların da okul kitaplıklarına gönderilmesi sağlanmalıdır” (11. Şura).

“Öğretmenlere meslekleri ile ilgili gelişme ve değişimleri izleyebilecekleri yayınlar hazırlanmalı ve yararlanmaları sağlanmalıdır.”(16. şura)

“Öğretmenler, yabancı dille iletişim becerilerini artırabilmeleri açısından desteklenmelidir.(17. Şura)

Mesleki gelişime temel teşkil eden yetişkin eğitimi alanında sertifika, yüksek lisans, vb. programlarının açılması teşvik edilmelidir.”(19. Şura)

Kariyer geliştirme ve ödüllendirme üzerinde durulan temalardan(f=4) biridir. Bu tema altında öğretmenlerin mesleki gelişimlerine göre ödüllendirilmesi, öğretmenlerin mesleki gelişime teşvik edilmesi, öğretmenlik mesleğine ilişkin kanunların çıkarılması, ders ücretleri ve maaşların iyileştirilmesi noktaları vurgulanmıştır. Kariyer geliştirme ve ödüllendirmeye ilişkin bazı kararlar şu şekildedir:

“Öğretmenlere mesleklerinde ilerleme imkânları sürekli açık tutulmalı; belli şartları yerine getiren öğretmenlerin, meslekte en üst yönetim, uzmanlık ve akademik düzeylere yükselebilmeleri sağlanmalıdır. Bu konuda Yükseköğretim Kurumu ile ilgili üniversiteler arasında iş birliği hâlinde, kurallar belirlenmeli; bunlar herkese eşit uygulanmalı; maddi imkânsızlık ve büyük şehirlerden uzakta görevli bulunma, meslekte ilerlemeyi ve üst öğrenim görmeyi engelleyici bir öge olmaktan çıkarılmalı; bu amaçla, öğretmenlere belli şartlar altında maaşlı izinlilik (veya görevlilik) gibi kolaylıklar sağlanmalıdır. Başarılı öğretmenler, maddi ve manevi yönden ödüllendirilmeli; çalışanla çalışmayan arasındaki fark, objektif olarak ortaya konulmalıdır.”(11. Şura)

“Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim faaliyetleri ile kongre, seminer, konferans vb. bilimsel etkinlikler sonucunda almış oldukları belgelerin; kariyer basamaklarının belirlenmesinde, öğretmen

yeterlikleri ile performans değerlendirme ve ücretlendirmede esas alınmasına ilişkin gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.”(18. Şura)

“Öğretmenlerin kişisel ve mesleki gelişiminin sürdürülebilirliğini sağlamak için öğretmenlerin katılacağı eğitim karşılığı mesleki ve kişisel gelişim ödeneği ayrılmalıdır. Öğretmenin, yükseköğretim kurumlarınca sunulan mesleki gelişim modüllerinden aldıkları eğitimler kredilendirilerek MEB’de kariyer geliştirme sistemine dâhil edilmelidir.”(19. Şura)

Kurumlar arası işbirliği şuralarda vurgulanan diğer bir temadır(f=4). Bu tema altında öğretmenlerin niteliğinin artırılması ve imkanların geliştirilmesi için MEB, üniversiteler, kamu kurumları ve özel kuruluşlar arasındaki işbirliğinin önemi vurgulanmıştır. Kurumlar arası işbirliğine ilişkin bazı kararlar şu şekildedir:

“Öğretmenlerin mesleki yönden geliştirilebilmeli için iş dünyası ile yakın iş birliğini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.” (16. Şura)

Mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulması vurgulanan (f=4) diğer bir temadır. Bu tema altında yeni bir mesleki gelişim modelinin oluşturulması, okul temelli mesleki gelişim modeli, mentorluk uygulamaları ve mesleki gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesi konuları vurgulanmıştır. Mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulmasına ilişkin bazı kararlar şu şekildedir:

“Eğitim-öğretim yılı başında ve sonunda yapılan mesleki çalışmalar iyi bir planlama ile etkin bir şekilde değerlendirilmeli, öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanarak internet üzerinden interaktif yöntemlerle hizmetiçi eğitim almaları sağlanmalı ve öğretmenlerin kendi gelişimlerinden sorumlu olacakları okul temelli bir sistem geliştirilmelidir.”(18. Şura)

“Okul Temelli Mesleki Gelişim Modeli’ne (OTMG) danışman öğretmen (mentorluk) sistemi de eklenerek yeniden düzenlenmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.”(19.Şura)

Bu temaların dışında mesleki gelişime ilişkin başarılı örneklerin dijital ortamda paylaşılması da (f=1) üzerinde durulan bir konudur. Bu temaya ilişkin şura kararı şu şekildedir:

“Mesleki gelişim alanında başarılı örneklerin paylaşımı için dijital platformlar oluşturulmalıdır.” (19. Şura)

Sonuç ve Tartışma

Öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin Milli Eğitim Şuralarında alınan kararları incelemeyi amaçlayan bu çalışmada 9 şurada mesleki gelişime ilişkin kararların alındığı, özellikle son iki şurada bu kararların yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bağlamda mesleki gelişimin eğitim sistemi için öneminin fark edildiği ve bunların kararlara yansıtıldığı tespit edilmiştir. Mesleki gelişime ilişkin kararlar incelendiğinde hizmetiçi eğitim, mesleki gelişim fırsatlarının sağlanması, mesleki gelişim yaklaşımının oluşturulması, kariyer geliştirme ve ödüllendirme ve kurumlar arası işbirliği temalarının öne çıktığı belirlenmiştir. Bu bağlamda hizmetiçi eğitim olanakları ve niteliğinin artırılması, mesleki gelişim programlarının teşvik edilmesi, mesleki gelişim imkanlarının artırılması, diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılması, yeni mesleki gelişim modellerinin benimsenmesi, mesleki gelişimin ödüllendirilmesi gibi mesleki gelişimle ilgili ayrıntılı kararlar yer almaktadır. Son şuralarda alınan kararların daha ayrıntılı ve somut bir şekilde ifade edildiği ve bir mesleki gelişim yaklaşımı belirlenmesinin gerektiği vurgulanmaktadır. Bu durum mesleki gelişimle ilgili önümüzdeki süreçte daha kararlı ve sistematik adımların atılması gerektiğini göstermektedir. Aydın (2009)’ın öğretmen sorunlarına ilişkin Milli Eğitim Şuraları kararlarını incelediği çalışmasında, şuralarda öğretmen sorunlarına ilişkin alınan kararları kategorilere ayırmıştır. Bu kategorilerden öğretmenlerin mesleki yayınları kategorisinde öğretmenlerin kendilerini geliştirebilmesinin mesleki yayınlarla mümkün olacağı belirtilmiştir. Bu bağlamda milli eğitim bakanlığı ve eğitim örgütlerine önemli görevlerin düştüğü ifade edilmiştir. Öğretmenlerin mesleki yayın yapma ve mesleki yayınlara ulaşma konusunda desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bunun yanında Millî Eğitim Şuralarında, ağırlıklı olarak öğretmen sorunlarından öğretmenlerin yetiştirilmesi sorunu üzerinde durulduğu mesleki gelişim ve diğer öğretmen sorunlarının ise fazla ele alınıp tartışılmadığı, ele alınan sorunların ise

yüzeysel ve kısmî olarak tartışıldığı belirlenmiştir (Aydın, 2009). Son şuralarda öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin kararların kısmen de olsa yoğunlaşmış olması, önümüzdeki süreçte mesleki gelişimin, eğitimde niteliğin artırılması çalışmalarında önemli bir yer tutacağını işaret etmektedir. Ancak daha önce alınan şura kararlarının bir kısmının uygulanmadığı bir kısmının da gecikmeli uygulamaya konulduğu (Deniz, 2001) düşünüldüğünde, Milli Eğitim Şuralarının eğitim politikası geliştirme süreçlerindeki yerinin ne olduğunun açıklık kazanması gerekmektedir (ERG, 2015). Bunun yanında bu köklü kurumun yönetmelikte betimlendiği biçimiyle işlevini yerine getirebilmesi için eğitim politikalarına ilişkin mevcut zorluklara ve aksaklıklara odaklanması ve şuralarda bu sorunları gidermeye yönelik tartışmaların katılımcı biçimde ele alınması gerekmektedir (ERG, 2015). Aksi takdirde yeterince katılımcı biçimde sorunları gidermeye odaklanmayan ve uygulanıp uygulanmayacağı kesinlik ifade etmeyen şura kararlarının eğitim sisteminin sorunlarına çözüm getirmesini beklemek gerçek dışıdır.

Bu araştırma öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin tarihsel bir perspektif sunmaktadır. Bu araştırma öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin milli eğitim şuralarında alınan kararlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bunun yanında alınan bu kararların uygulanıp uygulanmadığının belirlenmesi için yapılacak yeni çalışmalara fırsat tanımaktadır. Bu araştırma bağlamında mesleki gelişime ilişkin milli eğitim şurası kararlarının uygulamada nasıl bir durumda olduğunu belirlemeye yönelik büyük örneklemelerle veya karma araştırma yaklaşımıyla çalışmalar yapılabilir. Yapılacak bu araştırmalarla da aynı zamanda Milli Eğitim Şuralarının eğitim sistemi içerisindeki yerini ve etkililiğini belirleme fırsatı doğacaktır. Bununla birlikte öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin daha fazla sayıda ve kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Kaynakça

- Altay, S. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Milli Eğitim Şuralarında okul öncesi eğitimi ve bugünkü durumu. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 6(1), 1C0322.
- Aydın, R. (2009). Türkiye’de öğretmen sorunları açısından Milli Eğitim Şuralarının değerlendirilmesi (1980–2000). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 199-237.
- Bümen, N. T., Ateş, A., Çakar, E., Ural, G. ve Acar, V. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim*, 194, 31-49.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Dağhan, G., Kalaycı, E., ve Seferoğlu, S. S. (2011). Milli Eğitim Şuralarındaki Teknoloji Politikalarının İncelenmesi. *13. Akademik Bilişim Konferansı*, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Day, C. (2002). *Developing teachers: The challenges of lifelong learning*. Routledge.
- Deniz, M. (2001). *Milli eğitim şuralarının tarihçesi ve eğitim politikalarına etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Doğan, S. (1990). Türkiye’de rehberlik kavramı ve uygulamalarının gelişiminde Milli Eğitim Şuralarının rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(1), 45-55.
- Eğitim Reformu Girişimi (2014). *Milli Eğitim Şuralarının İşlevi*. 20.07.2016 tarihinde <http://www.bilimsenligi.com/egitim-reformu-girisimi-19-milli-egitim-surasi-ile-ilgili-bilgi-notu-yayinladi.html> adresinden alınmıştır.
- Eğitim Reformu Girişimi (2015). 19. Milli Eğitim Şura’sına ilişkin değerlendirme. 22.07.2015 tarihinde http://www.egitimreformugirisimi.org/sites/www.egitimreformugirisimi.org/files/19.Milli.Egitim.Surasina.Iliskin.Degerlendirme_BN_28012015.pdf adresinden alınmıştır.
- Gürkan, T. ve Erten G. (1999). *Türkiye’de ve çeşitli ülkelerde ilköğretim. program-öğrenci-öğretmen*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Güven, İ. (2005). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin mesleki gelişim ve yeterlilikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 5(60).
- Kolaç, E. (2008). Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı eğitimi-öğretimi çerçevesinde Milli Eğitim şuralarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 416-440.
- MEB (2011). Milli Eğitim Bakanlığının teşkilat ve görevleri hakkında kanun hükmünde kararname 15.06.2015 tarihinde http://mevzuat.meb.gov.tr/html/mebtesvegorevkhk_1/mebtesvegor_0.html adresinden alınmıştır.
- MEB (2014). *Milli eğitim şuraları*. 20 Mayıs 2015 tarihinde <http://ttkb.meb.gov.tr/www/suralar/dosya/12> adresinden alınmıştır.
- MEB. (2007). *Öğretmen Eğitimine Yeni Bir Yaklaşım Okul Temelli Mesleki Gelişim Süreç Raporu*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü
- Merriam, S. B. (2014). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley & Sons.
- Odabaşı, H. F. ve Kabakçı, I. (2007). Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinde bilgi ve iletişim teknolojileri. *Uluslararası Öğretmen Yetiştirme Politikaları ve Sorunları Sempozyumu*, Bakü, Azerbaycan.
- Seferoğlu, S. S. (2001). Sınıf öğretmenlerinin mesleki gelişimle ilgili görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 117-125.
- Semerci, Ç. (2003). Eğitim Sisteminde Öğreticilerin Kalitesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 203-210.
- Yaylacı, A. F. (2013). Öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine ilişkin yaklaşım sorunu. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Özel Sayı*, 25-40.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yüksel-Şahin, F. (2012). Türk Milli Eğitim Şuraları’nda (1939-2010) Psikolojik danışma ve rehberlik ile ilgili alınmış olan kararların değerlendirilmesi. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 95-118.

Extended Abstract

An Investigation of Decisions of National Education Council on Teachers' Professional Development

Teachers have important roles and responsibilities and roles in training people in line with the changing social needs of the society (Odabaşı & Kabakçı, 2007). It can therefore be said that the success of the education system depends on the quality of teachers (Semerci, 2003; Yaylacı, 2013). School development is also dependent on the success of teachers' development. Teacher quality is one of the most important variables among others affecting student learning in an education system. When the quality of teachers is considered to be an important indicator of quality in education, some regulations and practices are needed in an education system to ensure the professional development of teachers. Regulations for the education system are carried out by the Ministry of Education in Turkey. National Education Council (NEC) decisions are important for making decisions about the education system. NEC, the highest advisory board of National Ministry of Education (NME), is responsible for examining issues and taking official decisions about education. First NEC congregated in 1939 (Gürkan & Gökçe, 1999). Turkish education system has been discussed with various aspects in the nineteen NEC meetings that were held since 1939. Problems encountered in education were examined, recommendations for the solution of educational problems were prepared and various decisions on education were taken in the NECs. Decisions taken at NEC meetings have become routes for later educational praxis. In this study, decisions on professional development that were taken at NEC meetings between 1939-2014, are analyzed.

The aim of this research study is to examine the decisions on professional development taken in National Education Council (NEC) between the years 1939-2014. For this purpose, the following questions were probed:

1. In which of the National Education Council meetings, between 1939 – 2014, were professional development issues discussed?
2. What were the themes of decisions taken by the National Education Council meetings between 1939 – 2014?

Qualitative research methods were used in this study. The decisions of NEC (National Education Council), between 1939-2014, were reviewed. Document analysis was used for data collection. Document analysis enables the researchers to analyze vast amount of data (Yıldırım & Şimşek, 2006). Documents used in the study are reports of NEC, published between the years 1939-2014. Descriptive analysis method was used for the analysis of the data (Yıldırım & Şimşek, 2006). The four stages in the analysis were: creating a framework for descriptive analysis, processing of data by thematic framework, identification of findings and the interpretation of the findings. The data from the documents are presented with frequency distributions.

When the data were analyzed it was seen that decisions on professional development were taken in nine of the NECs. The 9th NEC was the first council in which decisions on professional development were taken. The 11th, 18th and 19th NECs, focused on professional development as well. Specifically, decisions on professional development increased in the last two NECs. Decisions on professional development were taken at the last two NECs. In this context, especially decisions on professional development that were taken in NEC seem to have been given more emphasis in the recent NECs. Decisions taken by the NEC about professional development were grouped under the themes of in-service training applications ($f = 8$), providing of professional development opportunities ($f = 8$), career development and reward ($f = 4$), inter-agency cooperation ($f = 4$), creation of professional development approach ($f = 4$), sharing of successful examples in the digital domain ($f = 1$).

In-Service Training Practices is one of most highlighted ($f = 8$) themes. To gain continuous in-service training, the creation of in-service training centers, the implementation of council decisions on in-service training, increasing the capacity and opportunities of in-service training, in-service training

to be done at the provincial level, enabling distance in-service training practices were highlighted under this theme.

Providing professional development opportunities ($f = 8$), is one of the most highlighted themes. Running professional development programs for teachers, offering continuous educational and foreign language training opportunities, professional publications and their dissemination to teachers, using distance education applications were highlighted under this theme.

Career development and rewards was one of the highlighted themes. The need to reward teachers based on their professional development, encouraging teachers for professional development, generating legislations on the teaching profession, increasing teachers' hourly wages and salaries were highlighted under this theme.

Inter-agency cooperation ($f = 4$), is one of the highlighted themes. The importance of cooperation between NME, public institutions, universities and private organizations to improve the quality of teachers were highlighted under this theme.

The creation of a professional development approach ($f = 4$), is one of the highlighted themes. Creation of a new professional development model, school based professional development model, mentoring applications and determining professional development needs of teachers were highlighted under this theme. Sharing of successful examples in the digital environment ($f = 1$) was the other highlighted theme.

It was determined that decisions on professional development were taken in 9 NECs. Decisions on professional development increased in the last two NECs. It was seen that the importance of professional development for education system was realized and decisions on professional development increased.

When the decisions on professional development were reviewed, it was seen that in-service training, providing professional development opportunities, creation of a professional development model, career development and rewarding, inter-agency cooperation were the highlighted themes. In this context, there were specific decisions about increasing the in-service training opportunities, promotion of professional development programs, increasing professional development opportunities, cooperation with other institutions and organizations, adoption of a new professional development model, awarding of professional development among NEC decisions. Decisions regarding professional development taken at the last NEC were more notable. The need for a professional development approach was also emphasized in the NEC. This shows that more consistent and systematic steps need to be taken about professional development in the future. In the light of these developments, it is believed that professional development will be the cornerstone of the improvement of the quality of education in the coming period.